

חק לישראל – פרשת וירא ליל שישי

תורה – בראשית פרק יח

(כו) וַיַּעַן אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הֲנֵה נָא הוֹאֲלֹתִי לְדַבֵּר אֶל אֲדֹנָי וְאֲנֹכִי עֶפְרָ וְאַפְרָ:
(כו) וַיַּעַן אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הֲנֵה נָא הוֹאֲלֹתִי לְדַבֵּר אֶל אֲדֹנָי וְאֲנֹכִי עֶפְרָ וְאַפְרָ: (כו) וְאַתָּה אַבְרָהָם
וַאֲמַר הָא כְּעֵן שְׂרִיתִי לְמַלְלָא קָדָם יי וְאָנָּה עֶפְרָ וְקָטָם:

(כח) אוֹלֵי יַחְסְרוֹן חֲמֻשִׁים הַצְּדִיקִים חֲמֻשָּׁה הַתְּשֻׁחִית בְּחַמְשָׁה אֶת כָּל הָעִיר
וַיֹּאמֶר לֹא אֲשַׁחִית אִם אֲמַצָּא שָׁם אַרְבָּעִים וְחַמְשָׁה: (כח) אוֹלֵי יַחְסְרוֹן חֲמֻשִׁים
הַצְּדִיקִים חֲמֻשָּׁה הַתְּשֻׁחִית בְּחַמְשָׁה אֶת כָּל הָעִיר וַיֹּאמֶר לֹא אֲשַׁחִית אִם אֲמַצָּא שָׁם
אַרְבָּעִים וְחַמְשָׁה: (כח) מֵאִים יַחְסְרוֹן חֲמֻשִׁים זָכָאִין חֲמֻשָּׁה הַתְּחַבֵּל בְּחַמְשָׁה ית כָּל קַרְתָּא וַאֲמַר לֹא אַחְבֵּל
אִם אֲשַׁבַּח תְּמֹן אַרְבָּעִין וְחַמְשָׁה:

(כט) וַיִּסָּף עוֹד לְדַבֵּר אֵלָיו וַיֹּאמֶר אוֹלֵי יִמְצְאוּן שָׁם אַרְבָּעִים וַיֹּאמֶר לֹא אֶעֱשֶׂה
בְּעִבּוֹר הָאַרְבָּעִים: (כט) וַיִּסָּף עוֹד לְדַבֵּר אֵלָיו וַיֹּאמֶר אוֹלֵי יִמְצְאוּן שָׁם אַרְבָּעִים וַיֹּאמֶר
לֹא אֶעֱשֶׂה בְּעִבּוֹר הָאַרְבָּעִים: (כט) וְאוֹסִיף עוֹד לְמַלְלָא קְדָמוּהֵי וַאֲמַר מֵאִים יִשְׁתַּכְּחוּן תְּמֹן אַרְבָּעִין
וַאֲמַר לֹא אֶעֱבֹד גְּמָרָא בְּדִיל אַרְבָּעִין:

(ל) וַיֹּאמֶר אֵל נָא יַחַד לְאֲדֹנָי וְאַדְבָּרָה אוֹלֵי יִמְצְאוּן שָׁם שְׁלֹשִׁים וַיֹּאמֶר לֹא
אֶעֱשֶׂה אִם אֲמַצָּא שָׁם שְׁלֹשִׁים: (ל) וַיֹּאמֶר אֵל נָא יַחַד לְאֲדֹנָי וְאַדְבָּרָה אוֹלֵי יִמְצְאוּן
שָׁם שְׁלֹשִׁים וַיֹּאמֶר לֹא אֶעֱשֶׂה אִם אֲמַצָּא שָׁם שְׁלֹשִׁים: (ל) וַאֲמַר לֹא כְּעֵן יִתְקַף קָדָם (נ"י, רוֹגְזָא)
דַּי וְאַמְלֵל מֵאִים יִשְׁתַּכְּחוּן תְּמֹן תְּלָתִין וַאֲמַר לֹא אֶעֱבֹד גְּמָרָא אִם אֲשַׁבַּח תְּמֹן תְּלָתִין:

(לא) וַיֹּאמֶר הֲנֵה נָא הוֹאֲלֹתִי לְדַבֵּר אֶל אֲדֹנָי אוֹלֵי יִמְצְאוּן שָׁם עֶשְׂרִים וַיֹּאמֶר
לֹא אֲשַׁחִית בְּעִבּוֹר הָעֶשְׂרִים: (לא) וַיֹּאמֶר הֲנֵה נָא הוֹאֲלֹתִי לְדַבֵּר אֶל אֲדֹנָי אוֹלֵי
יִמְצְאוּן שָׁם עֶשְׂרִים וַיֹּאמֶר לֹא אֲשַׁחִית בְּעִבּוֹר הָעֶשְׂרִים: (לא) וַאֲמַר הָא כְּעֵן שְׂרִיתִי לְמַלְלָא קָדָם
יי מֵאִים יִשְׁתַּכְּחוּן תְּמֹן עֶשְׂרִין וַאֲמַר לֹא אַחְבֵּל בְּדִיל עֶשְׂרִין:

(לב) וַיֹּאמֶר אֵל נָא יַחַד לְאֲדֹנָי וְאַדְבָּרָה אֶף הַפְּעַם אוֹלֵי יִמְצְאוּן שָׁם עֶשְׂרֵה
וַיֹּאמֶר לֹא אֲשַׁחִית בְּעִבּוֹר הָעֶשְׂרֵה: (לב) וַיֹּאמֶר אֵל נָא יַחַד לְאֲדֹנָי וְאַדְבָּרָה אֶף
הַפְּעַם אוֹלֵי יִמְצְאוּן שָׁם עֶשְׂרֵה וַיֹּאמֶר לֹא אֲשַׁחִית בְּעִבּוֹר הָעֶשְׂרֵה: (לב) וַאֲמַר לֹא כְּעֵן יִתְקַף
קָדָם יי וְאַמְלֵל בְּרָם זְמַנָּה הָרָא מֵאִים יִשְׁתַּכְּחוּן תְּמֹן עֶשְׂרָא וַאֲמַר לֹא אַחְבֵּל בְּדִיל עֶשְׂרָא:

(לג) וַיִּלְךָ יְהוָה בְּאִשׁוֹר כְּלָה לְדַבֵּר אֶל אַבְרָהָם וְאַבְרָהָם שָׁב לְמִקְמוֹ: (לג) וַיִּלְךָ
יְהוָה בְּאִשׁוֹר כְּלָה לְדַבֵּר אֶל אַבְרָהָם וְאַבְרָהָם שָׁב לְמִקְמוֹ: (לג) וְאַסְתַּלַּק יִקְרָא דַּי כַּד שְׂעִי
לְמַלְלָא עִם אַבְרָהָם וְאַבְרָהָם תָּב לְאַתְרֵיהּ:

יט (א) וַיָּבֹאוּ שְׁנֵי הַמַּלְאָכִים סְדָמָה בְּעָרֵב וְלוֹט יָשָׁב בְּשַׁעַר סְדָם וַיֵּרָא לוֹט
וַיִּקָּם לְקִרְאָתָם וַיִּשְׁתַּחוּ אַפָּיִם אֲרָצָה: (א) וַיָּבֹאוּ שְׁנֵי הַמַּלְאָכִים סְדָמָה בְּעָרֵב וְלוֹט
יָשָׁב בְּשַׁעַר סְדָם וַיֵּרָא לוֹט וַיִּקָּם לְקִרְאָתָם וַיִּשְׁתַּחוּ אַפָּיִם אֲרָצָה: (א) וְעַלּוּ תְרִין מַלְאָכִיא לְסְדוּם
בְּרַמְשָׁא וְלוֹט יָתֵב בְּתַרְעָא (נ"י, בְּתַרְע) דְּסְדוּם וְחֻזָּא לוֹט וְקָם לְקְדָמוּתְהוֹן וְסָגִיד עַל אַפּוּהֵי עַל אַרְעָא:

(ב) וַיֹּאמֶר הֲנֵה נָא אֲדֹנָי סוּרוּ נָא אֶל בַּיִת עַבְדְּכֶם וְלִינּוּ וְרַחְצוּ רַגְלֵיכֶם
וְהִשְׁכַּמְתֶּם וְהִלַכְתֶּם לְדַרְכְּכֶם וַיֹּאמְרוּ לֹא כִּי בְּרַחוּב נְלִין: (ב) וַיֹּאמֶר הֲנֵה נָא
אֲדֹנָי סוּרוּ נָא אֶל בַּיִת עַבְדְּכֶם וְלִינּוּ וְרַחְצוּ רַגְלֵיכֶם וְהִשְׁכַּמְתֶּם וְהִלַכְתֶּם לְדַרְכְּכֶם וַיֹּאמְרוּ
לֹא כִּי בְּרַחוּב נְלִין: (ב) וַאֲמַר בְּבַעֵי כְּעֵן רַבּוּנֵי זִוְרוּ כְּעֵן לְבֵית עַבְדְּכוֹן וּבֵיתוֹ וְאַסְחוּ רַגְלֵיכוֹן וְתַקְדָּמוֹן
וְתַהַבּוֹן לְאַרְחֻכוֹן וַאֲמַרוּ לֹא אֵלֵהוֹן בְּרַחוּבָא נְבִית:

חק לישראל – פרשת וירא ליל שישי

(ג) וַיִּפְצַר בָּם מְאֹד וַיִּסְרוּ אֵלָיו וַיִּבְאוּ אֶל בֵּיתוֹ וַיַּעַשׂ לָהֶם מִשְׁתֶּה וּמִצּוֹת אֶפֶה וַיֵּאבְלוּ: (ג) וַיִּפְצַר בָּם מְאֹד וַיִּסְרוּ אֵלָיו וַיִּבְאוּ אֶל בֵּיתוֹ וַיַּעַשׂ לָהֶם מִשְׁתֶּה וּמִצּוֹת אֶפֶה וַיֵּאבְלוּ: (ג) וְאַתְּקָה בְּהוֹן לְחֵדָא וְזָרוּ לְזוּמְיָה וְעָלוּ לְבֵיתָהּ וְעָבְדוּ לְהוֹן מִשְׁתֵּיָא וּפְסִיר אֶפֶא לְהוֹן וְאַכְלוּ: (ד) טָרָם יִשְׁכְּבוּ וְאַנְשֵׁי הָעִיר אַנְשֵׁי סָדָם נִסְבּוּ עַל הַבַּיִת מִנְעֵדָר וְעַד זָקֹן כָּל הָעָם מִקְצָה: (ד) טָרָם יִשְׁכְּבוּ וְאַנְשֵׁי הָעִיר אַנְשֵׁי סָדָם נִסְבּוּ עַל הַבַּיִת מִנְעֵדָר וְעַד זָקֹן כָּל הָעָם מִקְצָה: (ד) עַד לֹא שָׁכְּבוּ וְאַנְשֵׁי קַרְתָּא אַנְשֵׁי סָדָם אֶקִּיפוּ עַל בֵּיתָא מִעוּלִימָא וְעַד סָבָא כָּל עַמָּא מִסּוּפֵיהּ:

(ה) וַיִּקְרְאוּ אֶל לוֹט וַיֹּאמְרוּ לוֹ אַיֵּה הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר בָּאוּ אֵלֶיךָ הַלַּיְלָה הַזֶּה הֲוֹצִיאֵם אֵלֵינוּ וְנִדְעָה אֲתָם: (ה) וַיִּקְרְאוּ אֶל לוֹט וַיֹּאמְרוּ לוֹ אַיֵּה הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר בָּאוּ אֵלֶיךָ הַלַּיְלָה הַזֶּה הֲוֹצִיאֵם אֵלֵינוּ וְנִדְעָה אֲתָם: (ה) וְקָרוּ לְלוֹט וְאָמְרוּ לֵיהּ אָן גְּבַרְיָא דִּי אַתָּה לְזוּמָה לִילְיָא אַפְקִינוּ לְזוּמָא וְנִדְעָה יְתְהוֹן:

(ו) וַיֵּצֵא אֲלֵהֶם לוֹט הַפְתָּחָה וְהִדְלֹת סָגְרָא אַחֲרָיו: (ו) וַיֵּצֵא אֲלֵהֶם לוֹט הַפְתָּחָה וְהִדְלֹת סָגְרָא אַחֲרָיו: (ו) וּנְפַק לְזוּמָהּ לוֹט לְתַרְעָא וְדָשָׂא אַחַד בְּתַרוּחָה: (ז) וַיֹּאמֶר אֶל נָא אַחֵי תַרְעוּ: (ז) וַיֹּאמֶר אֶל נָא אַחֵי תַרְעוּ: (ז) וְאָמַר בְּכַעַר כְּעוֹ אַחֵי לֹא תִבְאִישׁוּן:

(ח) הִנֵּה נָא לִי שְׁתֵּי בָנוֹת אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ אִישׁ אוֹצִיאָהּ נָא אֶתְהוֹן אֵלֵיכֶם וַעֲשׂוּ לָהֶן כְּטוֹב בְּעֵינֵיכֶם וְרַק לְאֲנָשִׁים הָאֵל אֵל תַּעֲשׂוּ דְבָר כִּי עַל כֵּן בָּאוּ בְּצַל קַרְתֵּי: (ח) הִנֵּה נָא לִי שְׁתֵּי בָנוֹת אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ אִישׁ אוֹצִיאָהּ נָא אֶתְהוֹן אֵלֵיכֶם וַעֲשׂוּ לָהֶן כְּטוֹב בְּעֵינֵיכֶם וְרַק לְאֲנָשִׁים הָאֵל אֵל תַּעֲשׂוּ דְבָר כִּי עַל כֵּן בָּאוּ בְּצַל קַרְתֵּי: (ח) הָא כְּעוֹ לִי תַרְתִּין בְּנֵי דִי לֹא יָדְעוּן גְּבַר אֶפְקִי כְּעוֹ יְתְהוֹן לְזוּמָהּ וְעֵיבִידוּ לָהֶן כְּרִתְשׁוֹן בְּעֵינֵיכֶן לְחוּד לְגַבְרִיא הָאֵלָיו לֹא תַעֲבְדוּן מִדְעָם אַרְי עַל כֵּן עָלוּ בְּטַלְל שְׂרוּתֵי:

(ט) וַיֹּאמְרוּ גַּשׁ הַלָּאָה וַיֹּאמְרוּ הָאֶחָד בָּא לְגוּר וַיִּשְׁפֹּט שְׁפוּט עֵתָה נָרַע לָךְ מִהֶם וַיִּפְצְרוּ בְּאִישׁ בְּלוֹט מְאֹד וַיִּגְשׂוּ לְשִׁבְדֵּי הַדְּלָת: (ט) וַיֹּאמְרוּ גַּשׁ הַלָּאָה וַיֹּאמְרוּ הָאֶחָד בָּא לְגוּר וַיִּשְׁפֹּט שְׁפוּט עֵתָה נָרַע לָךְ מִהֶם וַיִּפְצְרוּ בְּאִישׁ בְּלוֹט מְאֹד וַיִּגְשׂוּ לְשִׁבְדֵּי הַדְּלָת: (ט) וְאָמְרוּ קָרִב לְהֵלָא וְאָמְרוּ חַד אֶתָּא לְאַתְוֹתְבָא וְהָא דִּינָא דִּינָא כְּעוֹ נִבְאֵשׁ לָךְ מִדִּילְהוֹן וְתַקִּיפוּ בְּגַבְרָא בְּלוֹט לְחֵדָא וְקָרִיבוּ לְמַתְבַּר דָּשָׂא:

(י) וַיִּשְׁלַחוּ הָאֲנָשִׁים אֶת יָדָם וַיִּבְיִאוּ אֶת לוֹט אֵלֵיהֶם הַבַּיִתָּה וְאֶת הַדְּלָת סָגְרוּ: (י) וַיִּשְׁלַחוּ הָאֲנָשִׁים אֶת יָדָם וַיִּבְיִאוּ אֶת לוֹט אֵלֵיהֶם הַבַּיִתָּה וְאֶת הַדְּלָת סָגְרוּ: (י) וְאוֹשִׁישׁוּ גְבַרְיָא יְתֵי דִידְהוֹן וְאִיתִיאוּ יְתֵי לוֹט לְזוּמָהּ לְבֵיתָא וְיֵת דָּשָׂא אַחֲרוּ:

(יא) וְאֶת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר פָּתַח הַבַּיִת הִכּוּ בְּסַנְגוּרִים מִקְטָן וְעַד גְּדוֹל וַיִּלְאוּ לְמִצְעָא הַפְתָּח: (יא) וְאֶת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר פָּתַח הַבַּיִת הִכּוּ בְּסַנְגוּרִים מִקְטָן וְעַד גְּדוֹל וַיִּלְאוּ לְמִצְעָא הַפְתָּח: (יא) וְיֵת גְּבַרְיָא דִּי בְּתַרְעָא בֵּיתָא מַחוּ בְּשַׁבְרִיָּא מִזְעִירָא וְעַד רַבָּא וְלֹאִיו לְאַשְׁכַּחַת תַּרְעָא: (יב) וַיֹּאמְרוּ הָאֲנָשִׁים אֶל לוֹט עַד מִי לָךְ פַּה חֲתָן וּבְנֵיָה וּבְנֵתֵיָה וְכָל אֲשֶׁר לָךְ בְּעִיר הוֹצֵא מִן הַמְּקוֹם: (יב) וַיֹּאמְרוּ הָאֲנָשִׁים אֶל לוֹט עַד מִי לָךְ פַּה חֲתָן וּבְנֵיָה וּבְנֵתֵיָה וְכָל אֲשֶׁר לָךְ בְּעִיר הוֹצֵא מִן הַמְּקוֹם: (יב) וְאָמְרוּ גְבַרְיָא לְלוֹט עוֹד מִן לָךְ הִכָּא חֲתָנָא וּבְנָה וּבְנֵתָה וְכָל דִּי לָךְ בְּקַרְתָּא אַפִּיק מִן אַתְרָא:

(יג) כִּי מִשְׁחַתִּים אֲנַחְנוּ אֶת הַמְּקוֹם הַזֶּה כִּי גְדַלְהָ צַעֲקַתְּם אֶת פְּנֵי יְהוָה וַיִּשְׁלַחְנוּ יְהוָה לְשַׁחֲתָהּ: (יג) כִּי מִשְׁחַתִּים אֲנַחְנוּ אֶת הַמְּקוֹם הַזֶּה כִּי גְדַלְהָ צַעֲקַתְּם אֶת פְּנֵי יְהוָה וַיִּשְׁלַחְנוּ יְהוָה לְשַׁחֲתָהּ: (יג) אַרְי מַחְבְּלִין אֲנַחְנָא יְתֵי אַתְרָא דְרִין אַרְי סְגִיָּת קַבְלִיתְהוֹן קְדָם יְיָ וְשַׁלְחָנָא יְיָ לְחַבְלֹתָהּ:

חק לישראל – פרשת וירא ליל שישי

(ה) ונדעה אתם – במשכב זכר כמו אשר לא ידעו איש (ב"ר):

(ח) האל – כמו האלה: כי על כן באו – כי הטובה הזאת תעשו לכבודי על אשר באו בכל קורתי תרגום בטלל שרותי תרגום של קורה שרותא:

(ט) ויאמרו גש הלחה – קרב להלחה כלומר התקרב לכדדין והתרחק ממנו וכן כל הלחה שבמקרא לשון ריחוק כמו (במדבר יז) זרה הלחה (ס"א כ) הגה החאי ממך והלחה. גש הלחה המשך להלן בלשון לע"ז טריט"י דנו"ס (ווייכע פאן אונז) ודבר נזיפה הוא לומר אין לנו חוששין לך ודומה לו (ישעיה סה) קרב אליך אל תגש בי. וכן (ישעיה מט) גשה לי ואשבה המשך לכדדין בעבורי ואשב אצלך. אתה מליץ על האורחין חיד מלאך לך. על שאמר להם על הבנות אמרו לו גש הלחה לשון נחת ועל שהיה מליץ על האורחים אמרו האחד בא לגור. אדם נכרי יחידי אתה בינינו שבתא לגור וישפוט שפוט ונעשית מוכיח אותנו: הדלת – דלת הסובבת לנעול ולפתוח: (יא) פתח – הוא החלל שבו נכנסין ויוצאין: בסנורים – מכת עורו; מקטן ועד גדול – (ב"ר) הקטנים התחילו בעבירה תחלה שנאמר מנער ועד זקן לפיכך התחילה הפורענות מהם:

(יב) עוד מי לך פה – פשוטו של מקרא מי יש לך עוד בעיר הזאת חוץ מאשתך ובנותיך שבבית: חתן ובניך ובנותיך – אם יש לך חתן או בנים ובנות הולא מן המקום: ובניך – בני בנותיך הנשואות ומ"א עוד מאחר שעושין נבלה כזאת מי לך פתחון פה ללמד סניגוריא עליהם שכל הלילה היה מליץ עליהם טובות קרי ביה מי לך פה:

(יג) חתניו – שתי בנות נשואות היו לו בעיר: לקחי בנותיו – שאותן שבבית ארוסות להם: (טו) ויאילו – כתרגומו ודחיקו מהרואה: הנמלאות – המזומנות לך בבית להזיל ומ"א יש וזה יאובו של מקרא: תספה – תהיה כלה עד תום כל הדור מתורגס עד דסף כל דרא: (טז) ויתמהמה – כדי להזיל את ממונו: ויחזיקו – (ב"ר) א' מהם היה שליח להזילו

אלל אברהם שכתו גדול והיו המלאכים תדירין אללו כאנשים קראם אנשים ואלל לוט קראם מלאכים: בערב – וכי כל כך שהו המלאכים מחזרון לסדום אלל מלאכי רחמים היו וממתנינים שמא יוכל אברהם ללמד עליהם סניגוריא: ולוט ישב בשער סדום – ישב כתיב אותו היום מינוהו שופט עליהם (ב"ר): וירא לוט וגו' – מצית אברהם למד לחזור על האורחים:

(ב) הנה נא אדני – הנה נא אתם אדונים לי אחר שעברתם עלי. ד"א הנה נא אריכים אתם לתת לב על הרשעים הללו שלא יכירו בכס וזו היא ענה נכונה: סורו נא – עקמו את הדרך לביתי דרך עקלתון שלא יכירו שאתם נכנסין שם לכך נא' סורו (ב"ר): ולינו ורחנו רגליכם – וכי דרכן של בני אדם ללון תחלה ואח"כ לרחוץ. ועוד שהרי אברהם אמר להם תחלה ורחנו רגליכם אלל כך אמר לוט אם כשיבאו אנשי סדום ויראו שכבר רחאו רגליהם יעליבו עלי ויאמרו כבר עברו שני ימים או שלשה שבאו לביתך ולל הודעתנו לפיכך אמר מוטב שיתעכבו כאן באבק רגליהם שיהיו נראין כמו שבאו עכשיו לפיכך אמר לינו תחלה ואח"כ רחאו: ויאמרו לא – ולאברהם אמרו כן תעשה מכאן שמסרבין לקטן ואין מסרבין לגדול (ב"ר): כי ברחוב נליון – הרי כי משמש בלשון אלל שאמרו לא נסור אל ביתך אלל ברחובה של עיר נליון:

(ג) ויסרו אליו – עקמו את הדרך לכל ביתו: ומאות אפה – פסח היה:

(ד) טרם ישכבו ואנשי העיר אנשי סדום – כך נדרש ב"ר טרם ישכבו ואנשי העיר היו בפייהם של מלאכים שהיו שואלים ללוט מה טיבם ומעשיהם והוא אומר להם רובם רשעים עודם מדברים בהם ואנשי סדום וגו'. ופשוטו של מקרא ואנשי העיר אנשי רשע נסבו על הבית ועל שהיו רשעים נקראים אנשי סדום כמו שאמר הכתוב ואנשי סדום רעים וחטאים: כל העם מקלה – מקלה העיר עד הקלה שאין אחד מהם מוחה בידם שאפילו לדיק אחד אין בהם:

חק לישראל – פרשת וירא ליל שישי

(ישעיה מו) ולא יכלו מלט משא להשמיט משא הרעי שזנקציהם:
 (יח) אל נא אדני – (שבועות לה) רבותינו אמרו שם זה קדש שנאמר בו להחיות את נפשי מי שיש בידו להמית ולהחיות ותרגומו בצעו כען ה': אל נא – אל נא תאמר אלי להמלט ההרה: נא – לשון בקשה:
 (יט) פן תדבקני הרעה – כשהייתי אלל אנשי סדום היה הקב"ה רואה מעשי ומעשי בני העיר והייתי נראה לדיק וכדאי להנצל וכשאבא אלל לדיק אני כרשע. וכן אמרה הזרפית לאלהיה (מ"א יז) כי זאת אלי להזכיר את עוני עד שלא זאת אללי היה הקב"ה רואה מעשי ומעשי עמי ואני לדיק ביניהם ומשאת אללי לפי מעשיך אני רשעה:

וחזירו להפוך סדום לכך נאמר ויאמר המלט ולא נאמר ויאמרו:
 (יז) המלט על נפשך – דייך להליל נפשות אל תחוס על הממון:
 אל תביט אחריך – אתה הרשעת עמהם ובזכות אברהם אתה ניאול אינך כדאי לראות בפורענותם ואתה ניאול: בכל הכפר – ככר הירדן: ההרה המלט – אלל אברהם ברח שהוא יושב בהר שנאמר ויעתק משם ההרה. ואף עכשיו היה יושב שם שנאמר אל המקום אשר היה שם אהלו בתחלה ואע"פ שכתוב ויאהל אברם וגו' אהלים הרבה היו לו ונמשכו עד חברון. המלט לשון השמטה וכן כל המלטה שבמקרא אשמוז"ר (ענטשליפפון) בלע"ז וכן (ישעיה סו) והמליטה זכר שנשמת העובר מן הרחם (תהלים קכד) כלפור נמלטה

לע"נ

זאב וזיים בן שרה, גד גבריאל בן סוזן, דניאלה פורטונה בת רוזל, צדיקה בת שרה ז"ל.